

KÁRPÁTI LAPOK

Magyarországi Kárpát turistaegyesületek kiadványa

A turistaság, a honismeret, a természetvédelem terjesztésére

Kiadó, szerkesztő: Nagy Péter (peter.nagi@t-online.hu)

**20 éves a
Kárpát-koszorú
Nemzetközi
Túramozgalom**

20 éves a Kárpát-koszorú Nemzetközi Túramozgalom

*Figyelj nagyon, az időrabló titkon köztünk jár,
Varázsköpenyében most is lesben áll.
A büfében ülsz vagy az utcán sétálsz,
Észre sem veszed,
S hirtelen egy évvel lettél öregebb.*

OMEGA

Az Időrabló nagy úr felettem, felettünk. Észre sem vesszük és már húsz évvel idősebbek lettünk. Húsz éve annak, hogy a Magyarországi Kárpát Egyesület égisze alatt, de teljes mértékben a Pestkörnyéki Kárpát Egyesület és annak is a karizmatikus vezetője, Vámos László által szervezett és az egyesület, valamint a kolozsvári ATTA cég jelentős anyagi támogatásával 2004. május elsején az Al-Duna „fővárosából”, Orsováról útjára indult a második Kárpát-koszorú expedíció Kárpát-koszorú Nemzetközi Túramozgalom néven. Ezen a napon tíz európai ország csatlakozott az Európai Unióhoz – köztük hazánk, Magyarország is – és ezen a napon avatott egy márvány táblát az orsovai katolikus templomban a Szent Korona Szövetség, a Szent Korona Orsova vizenyős füzesében 1849-ben történt elrejtésének emlékére.

Egy tavalyi túrán Vámos László felvetette, hogy 2024-ben az Orsova környéki hegyekben néhány túra keretében meg kellene ünnepelni az indulásunk 20. évfordulóját.

Többször bebarangoltam az Al-Dunán a folyamat ölelő közeli hegyeket és már kétszer is végig vezettem a néha csendes, de máskor viharos vizeket. Minden alkalommal felkerestem a címeres látnivalókat: a két Kazán-szorost, a Ponicova- és a Veteráni-barlangot, a Traianus-táblát, és persze 2000 óta nyomon követtem a hős Decebal szikla arcának faragását. Sokszor jártam

a Kis- és Nagy-Csukár magaslatain és a szerb oldalon a Nagy-Kazán főleg magasodó Veliki Štrbac 768 m magas csúcsán. 2017 óta minden alkalommal örömmel üdvözöltem a Nagy-Kazán-szorosban, a 973,3 fkm-nél Gróf Széchenyi István emlékére felállított 600 kg-os rozsdamentes táblát. Vajon, Széchenyi táblája állja-e még az idők próbáit, vagy leverték már, mint az elődeit?

Túráim során az ismereteim egyre bővülnek, a kérdéseim egyre szaporodnak. Jókai szerint „A Vaskapunak kétezere éves története van, s négy nemzet nyelvén nevezik azt.”^[1] Az Al-Duna 134 kilométer hosszú „áttörésszerű” egykoron zuhatagos szakasza megunhatatlan kérdések sorozata.

A jubileumi rendezvénysorozatra készülve egy kis csapatot szerveztem az Al-Duna végig evezésére Galambóc várától, kontra Lászlóvártól le egészen Simian-szigetig.

Úti csomagomban táborozási kellékek vannak és néhány konkrét kérdés, amire választ kapni reméltem. Pl.:

- Gospodin vir-nél (szerb oldal) a három római császár-táblából fellelhető-e legalább a Tiberius-sziklafelirat?

- Milyen kilátás nyílik a Trescovát tetejéről?

- Turista idényben fizetős lett a Veteráni-barlang. Most a „holszezonban”, bejuthatunk-e a barlangba, mit építettek 2015 – a legutolsó látogatásom óta – amiért belépő jegyet szednek már?

- Orsova a bánágiak legrégebbi, magyar történelemben fontos szerepet játszó városa. Az 1972-76 között épült új katolikus templom 2004-ben avatott három nyelvű márvány táblája mit üzen a látogatóknak és mit üzen a templom hajójában Gabriel Popa által festett Keresztút, a

15. stáció? Vajon, mit üzent a 70-es években a „Feltámadás a zenén keresztül” stáció?

Sok a kérdés, nem is sorolom tovább, inkább ülünk hajókba (kajakba és kenuba) és evezünk le a Dunán, ahol már sok víz lefolyt évmilliók alatt.

Indulás

Április 20-án szombaton Galambóc várával szemben a román oldalon, **Lászlóvár** tövében a Dunaparton Coronini településnél találkoztam a túratársaimmal. Lászlóvárat évek óta építgetik a románok, az építési területet kutyákkal őrzik. A turista forgalom előtt lezárt terület. Kár, mert a vár udvarán szerettünk volna táborozni.

Megfelelő sátrazó helyet Coroninitől lejjebb 5-6 km-re találtunk a Duna mentén.

*A Lászlóvárat 1427-ben építette Zsigmond királyunk. A románok most építgetik újjá.
A várat körbe öleli a Coronini település
(Fotó: Mocsári László)*

Baross-Szapary-tábla (Fotó: Mocsári László)

Coronini alatt 4 km-re, az 57-es számú országút mentén az Alibég nevű sziklába vésvé, könnyen rátaláltuk az un. Baross-Szapary-táblára. Ez a tábla az Al-Duna legnagyobb sziklafelirata. Csoda, hogy az esztelen magyar örökség-pusztításoknak nem esett áldozatul. Aki, ha valamennyire is ismeri Bellusi Baross Gábor Kereskedelemügyi miniszter – a „vasminiszter” – munkásságát, nem tarthatja túlzásnak a Traianus római császár táblájával vetekedő in memoriam táblát.

Április 21. vasárnap

Nagy Péter túratársunk vállalta, hogy autóval kíséri majd a víztúrás csapatunkat. Nagyon nagy segítségére volt a csapatnak. Javaslatára, Ó-Moldovától átkompoztunk Galambóc városa fölötti Usijébe. Közel 40 perces hajóút 80 lej/autó négy utassal. Galambóc váránál egy erdei szekérúton indulva, majd jelzetlen ösvényen kimásztunk a vár fölötti sziklákra. Onnan pompás kilátás nyílik Galambóc várára, a Moldova-sziget roncsaira és a túloldali Lászlóvárra. Szerencsés fényviszonyok között, kivethető a tóvá kiszélesedő Duna víztükrében a néhai Moldova-sziget kontúrja. A sziklákat elhagyva, kissé bátortalanul közelítettünk az elsődleges hírek szerint a Galambóc vár belépőjegyeit busás áron kínáló látogatóközponthoz. Félelmünk alaptalan volt. A zóna II-es belépő 1200.00 RSD. A kasszánál a jegykiadó kisasszony ellenőrzi a lábbeliket, mert a várlátogatók a meredek lépcsőkön némi veszéllyel jár.

Galambóc vára (Fotó: Mocsári László)

*A váron belül a szerb muzeológusok nem titkollják el a magyar vonatkozású történelmi eseményeket. Pl.: hősként emlegetik a királymentő Rozgonyi Ceciliát is
(Fotó: Nagy Péter)*

A várat mindenképpen érdemes meglátogatni. A múzeumot kiszolgáló személyzet tagjai mind jól beszélnek angolul és nagyon készségesek, szolgálatkészek voltak egészen a kapuban álló örökig.

A komppal visszautaztunk a román partokra és még a koradélutáni órákban próbáltuk „megmenteni” a napot. Sajnos Dr. Szabó András túratársunk rosszul lett, nem vállalta a további utat, még az est beállta előtt elindult haza.

Kissé szeles, borús időben ültünk hajókba. Megkerültük a híres, legendákkal bővelkedő Babakai-sziklát, majd leveztünk az előző napi vízparti táborhelyünkre. A napi terv vízen 20

Indulás Coronini településtől, megkerülve a Babakai-sziklát (Fotó: Mocsári László)

km volt, ebből csak 5-6 km valósult meg, viszont a galambóci várlátogatás és a kompozás nagy élmény volt.

Április 22. hétfő

Az eredeti napi terv: 15 km vízen, Dojke sziklafal tövében a Tiberius és Vespasianus-sziklafeliratainak felkutatása és a Trescovát-csúcs (755 m) megmászása volt.

Előző napon veszítettünk 10-15 km-t. A legfőbb úticélunk mindenképpen Téglás Gábor, a dévai gimnázium igazgatója, régész, a római korok kutatója, valamint a MTA levelező tagja (az erdélyi turisztika egyik úttörője) nyomában, a Dojke sziklafal oldalában a császártáblák keresése – és reményeink szerint – a megtalálásuk volt.

Átsiklottunk az egykori Sztenka zuhatag fölött. Ami az Al-Duna első jelentős hajózási akadálya volt. Találgattuk, hogy a hajózható csatornát hol robbanthatták ki az 1890-es években a Baross Gábor, illetve Wallandt Ernő miniszteri tanácsos, az al-dunai Vaskapu szabályozás m. kir. művezetőség főnöke által irányított munkások. Mára már csak a Sztenka hegyoldalából kirobbantott szikla sebe tanúskodik az akkori munkákról (Duna, ballpart).

A következő komoly folyamszabályzó munkák robbantásos nyomait a Kozla nevű szikla hordozza magán. Még ma is omladozik... Kissé lejjebb a jobbpart mentén kanyarodik a Dojke-Gospodin vir, a jelen időben autóúttal átdőfve. Alatta minden sziklafelületet árgus szemekkel átvizsgáltunk. Luigi Fernando Marsigli (1690-es évek) és Téglás Gábor tanár úr kutatásai (1893) szerint, valahol itt kell lennie három sziklavésetnek: Tiberiusé, Vespasianusé és Domitianusé. Téglás idejében még hét-nyolc méterre emelkedtek a víz fölé. A duzzasztás után kérdéses, hogy meg találjuk-e azokat? **Megtaláltuk!**

A háromból kettőt: Vespasianusét (balról) – alig olvasható – és Tiberiusét (középső).

Az 1893-ban is már nehezen olvasható Domitianus tábláját nem találtuk meg, ami Tiberiuséhoz képest jóval jobbra helyezkedik el, valószínűleg valahol a vízfelszín alatt.

A Dojke sziklafal autópáttal „átdöfve”. Kr.u. 30-33 körül Tiberius is egy híddal köttette össze azokat a hadiút részeket, amit itt sziklába véstek
(Fotó: Mocsári László)

Tiberius császár megkopott sziklafelirata
(Fotó: Mályi József)

Tiberius táblájának szövege:

TI CAESAR D AVG F
AVGVSTO IMPERATORE
PONT MAX TR POT XXXV
LEG IIII SCYT LEG MACED

A rosszul olvasható Vespasianus-tábla szövege:

IMP CAESAR
VESPASIANO
AVG PONT MAX
TRPOT PP
COS GEN
SOR

A sziklafeliratok rajza Luigi Ferdinando Marsigli művében

(Forrás: https://hu.wikipedia.org/wiki/A_Vaskapu_%C3%A9s_k%C3%B6ny%C3%A9ke_a_r%C3%B3mai_t%C3%B6rt%C3%A9nelemben)

Tiberius-táblájának bal felső részében gipsz nyomok láthatók. Alig hihető, hogy Téglás Gábor idejéből maradt hátra a gipszlenyomat, amit bevallása szerint ő készített, immáron 131 éve. Jó lenne, ha a szerb házigazdák – kőfaragó restaurátorok – gondozásba vennék ezt a nagyértékű sziklafeliratot, megtisztítanák a fölösleges rondaságoktól! Reményeink nem alaptalanok. A szerbek, sorra újítják fel régi emlékeiket: Galambóc vára, Fetislam vára és jelenleg a Kis-Kazán-szorosban Traianus-táblájának vésett szövegét.

Reméltem, hogy rátalálok valamelyik táblára, leginkább Tiberiuséra. Készültem rá. Kötelet vittem magammal, hogy kajakommal a táblához közel kiköthessem magam. Nem volt szükség

rá, ugyanis már egy vékony zsinór egy közeli bokorhoz volt kötve, a másik végén üres balon úszott a víz felszínén, hogy a zsinór el ne merüljön. Tehát, jártak már előttem, akik tudtak a sziklavészet létezéséről és a feltalálásának helyéről. A felirat mind a négy sora éppen kilátszott a vízből.

A jobb parton Dojke-Gospodin vir. A császári sziklafeliratokat csak a vízről lehet látni, 1011 fkm
(Fotó: Mályi József)

A mosolygós, jókedélyű igazoltatás után, mi is őrzési feladattal bíztuk meg a rend őreit. Amíg mi kirándulgatunk a közeli hegyekben, ugyan már, vigyázzanak egy kicsit a mi hajóinkra is! Délután négy körül, gyönyörű időben a piros háromszög jelzést követve elindultunk a hegyre fel.

Útban a Trescovät-csúcs (755 m) felé
(Fotó: Mocsári László)

Trescovät-csúcs (755 m)

Ezen a napon a Trescovät megmászása kissé merész ötletnek látszott. Mégis sikerült, mert talán a „kedvező szeleknek” is köszönhetően, a vízen gyorsan haladtunk.

A sziklafeliratok sikeres megtalálása után, hegyekkel övezett, csodaszépen kanyargó folyam-folyosóban, gyors iramban közeledtünk Trescovät felé.

A balparton a korábbi Google-térkép szerint kerestük azt a szabad vízpartot, ahol majd sátraznunk lehet. Pár év alatt sokat változik a part. Vállalkozók egyre többen lépik el és építik be a folyam menti talpalatnyi földeket. Alig tudtunk kikötni. Ahol kiköthettünk, ott váraoztak a román rendőrség és az Európai Határ- és Partvédelmi Ügynökség (Frontex) őrei. Hosszú, unalmas órákban egy kis változatosságot hoztunk az életükbe. Végre a víz felől igazoltatható jövevények érkeznek! Minden adatunkat akkurátus precizitással bejegyezték kis noteszukba. Néhány perccel később az 57-es úton megérkezett Nagy Péter is. Ő se maradt ki a jóból.

Az Al-Dunán akár végig hajózva, akár a partok mentén autókázva, van egy nagyon jellegzetes sziklafal, ami messziről magára vonja az utazó figyelmét. Ez a Trescovät sziklacsúcs. Ha egy csúcsot sok felől látni, arról a csúcsról bizonyára csodálatos kilátás nyílik a környező tájakra. Már réges réig terveztem a Trescovät megmászását. Késő délutáni órákban, csodálatos időben indultunk el a közel 10 km-res útra, 700 m szint leküzdésére. Meleg délutáni színekre és utunk folyamán besötétedésre számítottunk. A piros Δ jelzést követve indultunk el. Az út vékony ösvényen, nehezen követhető. A GPS kézi készülékeink az orrunknál fogva vezettek. Kerestük az ösvényt, kerestük a jelzéseket, mint a geoládákat, több eltérévés után, egyszer mégis csak felértünk a csúcsra, az Almás-hegység talán legszebb csúcsára és legjobb kilátó pontjára. Hiába sürgetett az idő és a még két túratársunk Batár Zsolt Botond^[2] és Técsy Zsolt nyugalmazott energetikus várható esti érkezése, alig tudtunk szabadulni e pompás látványtól.

2 Batár Zsolt Botond az Országhatártúra Mozgalom megálmodója (2015) és a mozgalomhoz kapcsolódó útikönyvek írója, szerkesztője.

Kilátás a Trescovăt-csúcsról a Grében-sarkantyú felé (Fotó: Mocsári László)

A hegyről leereszkedve, felhagytunk a meddő turistajelzés követéstől, jól járható pásztor ösvényeket követve, csodaszép havasi legelőkön keresztül ereszkedtünk le a táborhelyünkre, ahova nem sokkal később megérkeztek az újabb társaink is.

Április 23. kedd

A napi tervünk 32 fkm hajókázás volt egészen a **Ponicova-barlangig**. „Ember tervez, Isten végez.” Borús, esőre hajló időben bújtam elő a sátramból. Botond egész éjjel nagyon rosszul volt, semmit sem aludt, akár az ő szenvedését halló társai. Rosszulléte sürgős orvosi vizsgálatot követelt, ezért a társával, Zsolttal azonnal elindultak haza, Nagykőrösre. Sajnáltuk Botond távozását, mert biztosan sok érdekes történetet mesélt volna nekünk az Al-Dunáról és a folyamon egykor itt húzódó magyar határról.

Szeles, esős időben, nekünk se volt kedvünk vízre szállni, ezért autóbába ülve Plaševita felé vettük az irányt, kihagyva az ezredik folyami-kilométer-tábla és a vele átellenben lefaragott Grében-sarkantyú (szerb oldalon) megtekintését. Kihagytuk a Trikule még meglévő két tornyának „behajózását”, ahol komoly feltöltődést jeleznek a hidrogeológus szakemberek. **Plaševita-n** megkerestük és elfoglaltuk a 2022 őszétől ismert, jó minőségű kempinget.

Szemerklő esőben megkerestük a **Ponicova-barlang** fősó bejáratához vezető turista utat.

A barlang szájánál egy autó roncsaival találkoztunk. Ifjú korában talán AUDI lehetett. Találgattuk, hogy hogyan kerülhetett ide, ahol a „madár se jár”. Talán egy nagy áradás hozhatta le ide? Az a valószínűbb, hogy a délszláv háború idején a barlangon keresztül megélénkült a csempész forgalom, egy rendőri üldözéskor hirtelen úgy kellett eltüntetni ezt az autót, hogy a rend őrei sohase találhassák meg. Így, mindazok a turisták, akik a barlangot járják – akár nap mint nap – találkozhatnak a kocsíromjaival a barlang Dunáig jól járható patakmedrében, hiszen az áradó vizek szépen szétterítették az alkatrészeit járat teljes hosszában.

Autóroncs a Ponicova-barlang bejáratánál (Fotó: Mocsári László)

Április 24. szerda

Az előző napi esős, szeles idő miatt kimaradt az 1004 és a 978 fkm közötti 26 fkm-es szakasz. Ezek a Grében-sarkantyúja – az Al-Dunának egykor a Vaskapu zuhatag után második legveszélyesebben hajózható szakasza –, a hatalmas tóvá kiszélesedő folyam Donji Milanovac-i része, amit a szerbek tónak, éspedig Đerdapsko jezero-nak is neveznek. A Trikule, melynek már csak két tornya áll ki a vízből. A Porecska-patak torkolatánál a Jucz-zuhatag, ami a régi szép időkben némi hajózási nehézséget okozott, amit hosszan elnyúló hajózható csatornával szüntettek meg a második magyar folyamszabályzó munkák során. ÉÉK felé kanyarodó folyam egy párhuzamosan futó, közel egy kilométer széles, 14-15 fkm hosszú folyosóba kényszerül egyenesen a Nagy-Kazán-szorosnak futva.

Ezt az egykedvű szakaszt a Nagy-Kazán-szoros egyre izgalmasabb látványa oldja. Száját nagyra tátva, hatalmas uszályokat és szállodahajókat kap be a szemünk láttára. A mai napon mi is arra vállalkoztunk, hogy Jónásokká legyünk a nagy cethal, vagyis a két Kazán gyomrában.

A Plașevita-i kempingből, konyhával, fürdési lehetőséggel jól felszerelt szállásunknál vízre tettük hajóinkat. Immáron másodszer is innen indultunk a **Kazán-szorosokat** „meghódítani”. Első alkalommal 2022. őszén egy tíz-tizenkét fős csapattal indultunk innen és eveztünk végig a szorosokon. Csodálatos látvány volt a vízen akkor a sok sporthajó.

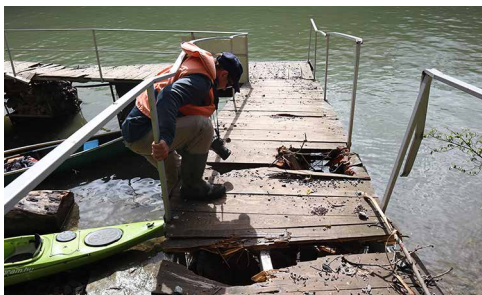
Most is igen komor, felhős időben, de nyugodt vizeken indultunk útnak. Rögtön a **Nagy-Kazán** bejáratánál – néhány kisebb örvényt kerülgetve – a 973,3 fkm-nél megtaláltuk a 2017-ben **Széchenyi István emlékére újra állított táblát**, ami jelen esetben egy 600 kg-os rozsdamentes vasból készült.

*Gróf Széchenyi István emlékére állított 600 kg-os rozsdamentes tábla a 973.3 fkm-nél
(Fotó: Mocsári László)*

Behajóztunk a **Ponicova-barlangba**, egészen odáig, ahol előző nap fölülről beereszkedve, gyalogosan jártunk. Korán voltunk még, a motoros hajók még nem pöfögték tele benzingőzzel a barlang bejáratát.

A **Veterani-barlangot** Gabion-kosarakra épített feljárón lehet megközelíteni. De hiába „ész, erő és

A Veterani-barlanghoz vezető megrongálódott járda. Lápi bújik alatta (Fotó: Mályi József)

szent akarat”, a természet nagy úr! A fölülről potyogó kövek úgy bombázzák az építményt, mint egykor a török ostromlók Veteráni-barlang védműveit. Turista idényben itt már belépő jegyet szednek, most szabadon bejuthattunk a barlangba.

Két nagy ostromról tudunk (1692 és 1788). Erre most nem térek ki, de azt kevesen tudják, hogy amikor az 1830-as években a balparti vontató utat építették Vásárhelyi Pál tervei szerint, Széchenyi István a munkák császári-királyi fő megbízottja, a munkák fő irányítója, többször megszállt a barlangban. A vontatóutat^[3] 1885-ben nevezték át Széchenyi útnak a gróf tiszteletére. A Széchenyi út közel 20 méteres mélységben alussza örök álmát alattunk, sziklafalba vésetten. Az út kivésése hajókra szerelt állványzatról nagy bátorságot igénylő, gigantikus munka volt.

3 A vontatóutat 1833 és 1837 között építették magyar mérnöki irányítás mellett.

Decebal sziklaarca, előtérben Mályi József a kajakkal (Fotó: Mocsári László)

Szerencsés, csendes időben hajózáztuk végig a Kazán-szorosokat. Decebal szobránál már nagy volt a turistákat szállító 15-20 fős motoros hajók jövés-menése. Vajon a hajókban utazó turisták csak néznek-e, vagy látnak is valamit? Vajon, vannak-e közöttük olyan idegenvezetők, akik elmesélik nekik Decebal hiteles történetét, vagy csak a turisták zsebeiben kotorásznak? 50-50 lej egy 20-25 perces hajóút. Általában a Traianus-táblától a Ponicova-barlangig szállítják az utasokat. Csak nagy ritkán viszik a barlangon is túl, még 300 métert a Széchenyi-tábláig.

A következő állomásunk a híres **Traianus-tábla** volt. A motoros hajók most nem jönnek ideig, mert a táblát nagy állványzat takarja.

Traianus-táblája a Kis-Kazán-szorosban. Kenuban Lápi és Szili (Fotó: Mályi József)

A Traianus tábla szövege:

IMP CAESAR DIVI NERVAE F
NERVA TRAIAN AVG GERM
PONTIF MAXIMVS TRIB POT IIII
PATER PATRIAE COS III
MONTIS T FLVVII ANFRACVBVS
SVPERATIS VIAM PATEFECIT

A szerbek szépen felújítják a szöveg vésett betűit. Reményeim szerint, eltüntetik majd az „*én is itt jártam, szeretem (én is) Szonját, stb.*” graffitikat.

Traianus-tábla a Kis-Kazán-szoros alsó kijáratánál. Sok festőt meghívtettek. Traianus Nerva császár fogadott fia. Az ő uralkodásának idejében érte el a birodalom a legnagyobb kiterjedését. „*Olyan császára akarok lenni alattvalóimnak, amilyen császárt magam szeretnék, ha alattvaló lennék.*”

Traianus-táblája: mi magyarok kissé méltatlankodunk azon, hogy bár a szerbek Traianus-tábláját az erőmű építésekor a várható vízszint fölé emelték, Széchenyiét a románok hagyták a hullámsírban elpusztulni. Nos, a szerbek a sziklafalban függőlegesen egy emelési pályát véstek (véshettek) és azon függőlegesen csúszathatták fel a helyéből kivésett császártáblát. A román oldalon a Széchenyi úton a sziklafalban mélyen belül volt kivésva a Széchenyi munkáját megőrkítő hatalmas tábla (Nagy-Kazán-szoros 973,3 fkm). Sokkal, de sokkalta több munkával és költséggel járt volna azt a táblát magasba emelni, mint Traianus-ét. Ráadásul az akkori román vezető sem szeretett minket igazán. A 70-es években még azokat a magyar vonatkozású emlékeket (határköveket) is kirobbantatta, ami csak tudott.

Kora délután értünk Orsovára. Nagy munka volt az evezés, mert enyhe szembe szélben, szinte állóvízben kellett lapátolnunk egész nap. Elfáradtunk és már nagyon vártuk, hogy Orsovának egy olyan pontjához érjünk, ahol kiköthetünk, a vízről kiemelhetjük és amikor Nagy Péter barátunk megérkezik, kocsira tehetjük a hajóinkat. Örömteli találkozás után négyen a kis autóval, tetején két hajóval elindultunk Ada Kaleh felé. A Bahna-patak torkolatánál megálltunk és röntgen szemünkkel a vizet kémleltük, de hiába. A néhai kis sziget most nem küldött árulkodó jelet hollétéről.

A régi magyar határt és a patak folyását fölfelé követve, zuhogó esőben valami sátorozó táborhelyet kerestünk. Ilovița településig jutottunk

és semmi jó helyet nem találtunk, ezért elhátároztuk, hogy visszafordulunk Orsova felé és felkeressük a Vámos László által megtalált **Eşelnița-i (Dunaorbágy) Aventura Parc** – tábor. Lesz, ami lesz. Talán hamarabb befognak minket, mint, ahogy Laci elnökünk a szállásadónak az érkezésünket jelezte.

Ez itt a nem fizetős reklám helye: egy ügyes, talpraesett fiatal ember fogadott minket. Természetesen várja majd a nagyobb csapatunk érkezését. Egy nagyobb épületben kaptunk szállást.

Az épület úgy van kialakítva, hogy a hálóhelyek olyanok, mint egy fiókos polcrendszer. Minden fiókban egy-egy ember fekhelye. Olyan érzésem volt, mint amilyenben az 1959-ben bemutatott „*Van, aki forrón szereti*” amerikai filmvígjátékban a vonaton utazó lányoknak lehetett^[4]. Minden ember pihenésére egy-egy kalitka van kialakítva. Egy-egy „kalitkás” szobában (ebből kettő van) 10-10 férőhely van. Viszonylag kis szobában egyszerre 10-10 ember alhat. Ez lehet, hogy rosszul hangzik, de a hálószobák rovasára jól felszerelt konyhával nagy közösségi teret alakítottak ki. Ez nagyon jó, mert társasági életet élhetnek itt azok a csoportok, akik ezt a szállást igénybe akarják venni. Csak jót tudok mondani erről a szállásról!

Április 25. csütörtök

Újabb nagyszerűen sikerült nap! Vízi túránkat a Vaskapu I. vízerőmű alatt folytattuk a Dunának Karataš-tól Simianig tartó szakaszán. Hajóinkat közvetlenül az erőmű alatt a szerb parton **Karataš** -nál tettük vízre. Az erőmű alatt a Duna képe alaposan megváltozik a hegyek között tündöklően kigyózó folyam képéhez képest. A táj ellaposodik, hatalmas daruk nőnek ki a földből, iparvárosok ütött-kopott hajógyártó,

Az erőmű alatt a szerb parton Karataš-nál: Mocsári László – Lápi, Szöllösi Szilárd – Szili, Mályi József (Fotó: Nagy Péter)

javító műhelycsarnokai övezik a folyamat. **Kladovó** iparnegyede majd' felnyúlik Síp-ig. A sűrű csarnokok között keresgélve, már-már azt hittem, hogy ismét elvitettem **Fetislam** várát. 2021 nyarán hirtelen vettük észre. Akkor még a létezéséről sem tudtunk. Azóta egy kicsit utána olvastam a *Szabó Tibor: Fetislam – egy török erődítmény a Vaskapunál* című írásában. A nándorfehérvári csatára 1453 és 1456 között itt készültek fel II. Mehmed oszmán szultán seregei. 2021 óta a szerbek csodálatosan felújították a várat és széppé varázolták a környékbeli parkokat. A felújított várat maga Szerbia köztársaság elnöke, Aleksandar Vučić adta át 2023. április 26-án.

A vár alá érkezve, keskeny fövényen kikötöttük a hajóinkat, majd „megrohmoztuk”, megmásztuk az újjáépített falait. A falakon belül tébláboló „várvédőket” – öröket láttunk, akik

Fetislam (Fotó: Mocsári László)

⁴ *A Van, aki forrón szereti* (eredeti cím: *Some Like It Hot*) 1959-ben bemutatott fekete-fehér amerikai filmvígjáték. Billy Wilder alkotása a műfaj egyik klasszikusa. A főszerepeket Marilyn Monroe, Tony Curtis és Jack Lemmon játssza.

Az újabb hódítók: Ládi (védő öltözetben...) és Szili (Fotó: Mályi József)

Traianus-hídjának romjai, fotózik Ládi (Fotó: Mályi József)

Traianus-hídjának romjai a szerb oldalon (Fotó: Mocsári László)

ugyan észrevettek minket, de nem tartottak „ellenfélnek”, ránk se hederítettek. Szabadon járkáltunk a várban fel s alá. Alaposan bejártuk minden zeg-zugát, majd „angolosan távoztunk” a falakon lemászva vissza a hajóinkhoz.

Fetislam után **Traianus-hidjának** még megmaradt romjait kerestük a szerb partok mentén. Nem sok maradt belőle. A túlsó parton Drobeta Turnu Severinnél (Szörényvárnál) nagyobb erőd nyomai látszanak. A hidat mindkét oldalon egy-egy erőd biztosította. Ahogy körbe kémleltem, egy domb-szerű magaslatot vettem észre a híd mögött. Azt alaposan bejárva, láthattam, hogy bizony a Duna jobbpartján is meglehetősen nagy erőd nyomai rajzolódhatnak ki. Évek óta szó van arról, hogy nemzetközi pénzek bevonásával újjáépítik Traianus-hídját. A szerbek nagy elánnal nekiláttak a Dunamenti váraik újjáépítéséhez. Talán, Traianus-hidja és a két őrtorony is újjáéled hamarosan.

Šimian

A Vaskapu I. vízerőmű a két országnak: Romániának és megépítésekor Jugoszláviának, ma Szerbiának több, mint 10,89 TWh áramot termel évente. A nagy nyereségnek nagy ára volt. Több település és dunai sziget víz alá került, így Orsova közelében Ada Kaleh törökök lakta kis sziget is. Ada Kaleh várát, néhány házat, temetőjét és iskolaépületét az erőmű alá, pontosabban Turnu Severin határában található nagyságú Šimian-szigetére költöztették. A román hatóságok azt remélték, hogy maga Ada Kaleh lakossága is átköltözik oda, de nem így lett. A lakosok szétszéledtek a szélrózsa minden irányába.

Különböző térképeket nézegetve, a szigeten semmi nyomát nem láttam házaknak, településnek. Ahogy azonban a víz felől közeledtünk a sziget nyugati sarkához, máris láthatóvá vált a vár téglavörös várfala a sarokbástyájával együtt. Ügyes-bajosán kiléptünk a szigetre és a sűrű cserjésen átverekedve magunkat a régi, Mercy tábornok irányítása alatt 1718 és 1738 között

épített, s e szigetre áttelepített vár állott előttünk. Helyesebben, mi álltunk a vár előtt és elcsodálkoztunk azon, hogy románok a nagy erőmű építési láz közepette mekkora energiát fektettek abba, hogy ezt a hatalmas építményt a kazamataival együtt ide áttelepítsék és itt újra felépítsék.

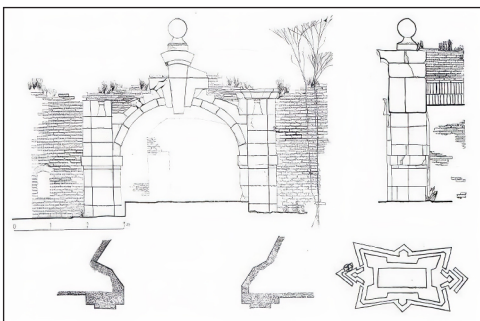

Ada Kaleh vár főbejárata régi képeslapon
(

Ada Kaleh vár főbejárata ma, Şimian-szigetén
Előtérben a temető (Fotó: Mocsáry László)

Az áttelepítés előtt minden követ megszámoztak és az új helyén igyekeztek azokat eredeti állapota szerint visszaépíteni.

A vár és kazamata rendszere magára hagyva, árván, magányosan várja a végpusztulását. A turizmusban hatalmas lehetőségek rejlenek. Reménykedő lelki szemeimmel látom, hogy itt egy turista paradicsom fog előbb-utóbb felvirágozni.

A vár nyugati kapujának rajza.

1964, 1965 és 1967 nyarán román diákok lepték el Ada Kaleh szigetet. Bukarestből érkeztek, az Ion Mincu Egyetem Építésztörténeti tanszékéről, hogy tanáraik vezetésével felmérjék a Vaskapu erőmű által elárasztásra ítélt területek kiemelkedő építészeti emlékeit
(<https://dunaiszigetek.blogspot.com/2013/02/ada-kaleh-halotti-maszolja-utolso-rajzok.html>)

A vár nyugati kapuja Şimian-szigetén
(Fotó: Mályi József)

Miskin baba sírja kívülről Ada Kaleh szigetén
(<https://dunaiszigetek.blogspot.com/2015/06/miskin-baba-turbeje.html>)

Miskin baba síremléke Šimian-szigetén
(Fotó: Mályi József)

A Šimian-szigetén leginkább két építményt kerestem. A várat a kapuival – megtaláltuk – és Miskin baba sírját. Bár Miskin baba utolsó kívánsága az volt, hogy a földi maradványai véglegesen Ada Kaleh szigetén nyugodjanak, a román hatóságok turisztikai látványosság kedvéért átköltöztették e szigetre. Tehát a kutakodásunk Miskin baba sírjának felkeresésére is kiterjedt. Abban a meggyőződésben hagytuk el ezt a szigetet, hogy a sírt nem találtuk meg, „csak egy várfal részletet és valamilyen török betűkkel vésett szöveget”

Miskin baba sírfelirata magára hagyottan Šimian-szigetén, régi török kalligráfiával íródott, magyarul így hangzott:

„Élő és örök Isten. Légy jó! Ivás közben közeledik a végem, egyszerre az ital hatásával. Szédülten befekszem síromba az itélet napjáig. Feltámadás izgalmaiban maradjak egy pillanatig érzelmek nélkül. A gondolat és a szenvedés félelme maradog hatástalan. Bukharai Miskin Baba. Meghalt a hidzra ezerkétszázhetvenedik évében. Vándor lelke viruljon.”

Miskin baba sírfelirata Ada Kaleh szigetén
(<https://dunaiszigetek.blogspot.com/2015/06/miskin-baba-turbeje.html>)

Miskin baba sírfelirata Šimian-szigetén
(Fotó: Mályi József)

További képek Šimian-szigetére költözött épületekről

Ada Kaleh – Simian. A vár téglavörös várfala a sarokbástyájával együtt (Fotó: Mályi József)

Ada Kaleh – Simian. A vár kazamata folyosója (Fotó: Mályi József)

Ada Kaleh – Simian. A vár kazamata folyosója (Fotó: Mocsáry László)

Ada Kaleh – Simian. Sírkövek a temetőben (Fotó: Mályi József, Mocsári László)

Orsova

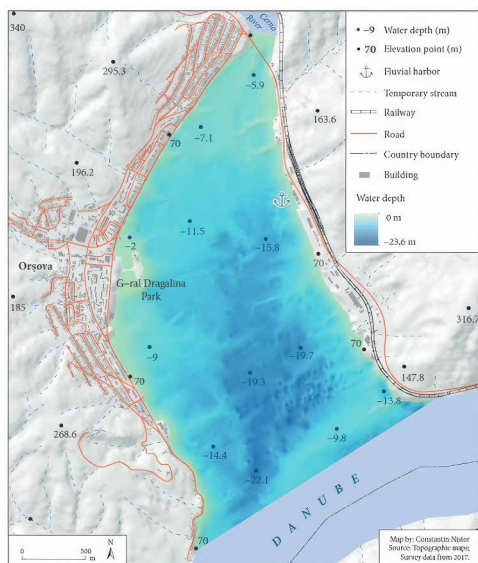
A hihetetlenül gazdag ősimiani látogatásunk után hajóinkat átszállítottuk Orsovára, mert a Cserna-öbölben is volt mit keresgélünk.

Fontossági sorrendben először is a **Koronakápolna eredeti helyét**. Igaz, a víz mélyére nem tudtunk lemerülni, de tudni szerettük volna, hogy annak idején milyen környezet vette körül. Koordinátái ismertek voltak. Ismereteim szerint a *Szent Koronát az Allion hegy lábánál, a vasútállomás közelében ásta el Szemere Bertalan két társával. Ferenc József az elásás helyén emeltette a kápolnát*. Tehát a kápolnát a vasútállomás közelében kell keresni. Csakhogy a mostani vasútállomás legalább két kilométerrel északabbra van, mint a korábbi. Hatalmas rakodógépek, daruk mellett araszoltunk, hajókáztunk egyre kijebbe a Duna főága felé. Már-már a fő sodorvonalnál jártunk, mikor a GPS kézi készülékünk megálljt parancsolt. De nem csak a GPS állított meg, hanem a román parti őrség is. Hosszas igazoltatás következett pontosan a néhai Koronakápolna fölött 8 méterrel! E sorok olvasása közben az avatottak biztosan felkiáltanak: tévedés! Legalább 30 méter víz lepi el a kápolnát.

Román kutatók tanulmánya szerint, (<https://dunaiszigetek.blogspot.com/2021/08/ketszer-eltemetett-kapolna.html>) komoly „üledékfelhalmozódás” folyamata zajlik az elárasztott öbölben, mint egyébként várható is volt.

Egykori Koronakápolna fölött
(Fotó: Mocsáry László)

Vízmélység a Cserna-öbölben (Constantin Nistor et al. - Acta Geographica Slovenica 61-1 2021)

Több mélységmérést is végeztem az öbölben. Igazolódni láttam a román szakemberek nem is olyan régen (2017. március 29-én) végzett mélységméréseik által elkészített meder domborzatmodelljét.

Kutatásom másik kérdése az **orsovai vízmérce** volt. A Kossuth rádióban minden nap, a Déli Krónika után 12:50-kor bemondják az aktuális vízállásokat, néha Passautól a romániai Brăila-ig. Az Al-Duna mentén két vízmércét említeneek: Ó-Moldováét és Orsováét. Vajon, hogy néz ki ez a fontos orsovai vízmérce? Biztosan komolyabb a „fizimiskája”, mint a mi budapesti vígadó-téri vízmércénknek. A szakmai kérdéseket mellőzve, íme a híres orsovai vízmérce:

Az orsovai vízmérce
(Fotó: Mályi József)

Április 26. péntek

Van még egy napunk a nagy csapat megérkezéséig. Nagyjából kimerítettük az al-dunai, vízen elérhető kutakodásaink tárházát – egyelőre. Irány a magaslat, a szerb oldalon a **Veliki Šrtbac!**

A vízerőmű építéskor a jugoszlávok a Duna jobbpartján, a régi római hadiút fölött új utat építettek a várható vízállás fölé. Kis forgalomra tervezték, kerékpárosoknak paradicsoma volt, jól megtervezett, pompás kilátópontokkal. Ám a pénz, a Mammon nagy úr, a közelmúltban ráengedték a nemzetközi kamionforgalmat. Az egykor álom panoráma út, mostanra tömény életveszély! Ezen az úton autóztunk el a Veliki Šrtbac alá. Innen indul fel az erdészházig ami egy szekérút, jelzett fizetős turista út. Útközben épített kilátókhöz letérőket jeleznek, amely kilátókat nagyon is ajánlott meglátogatni! Pompás rálátás kínálkozik a Nagy-Kazán-szorosra és Dubovára.

Szép időben értünk fel a 768 méter magas csúcsra. A kilátás magáért beszél. Korábban körtúrával, a hegy másik oldalán, jelzett turistaúton ereszkedtünk vissza a dunaparti parkolóba. A piros turista jelzés folytatását hiába kerestük, a GPS masinánk térképe sem mutatta. Nagy Péterrel 2015-ben egy hóviharos napon jártam már azt az utat. Tudtuk, hogy valahol a csúcs közeléből indul az déli irányba lefelé. Rövid keresgélés után meg is találtuk. Hegyi emberek szállásai mellett, csodálatos tavaszi napon akác- és orgonavirágzás közepette ballagtunk lefelé.

Életkép a Veliki Šrtbac Duna felőli oldalán
(Fotó: Mályi József)

Újabb és újabb kilátópontokat fedeztünk fel magunknak. Kár, hogy a szerbek ezt a szép turista utat letörölték a térképekről – bár lehet, hogy így jobb – a környezetnek...

A Nagy-Kazán-szoros a Veliki Šrtbac oldalából
(Fotó: Mályi József)

Április 27. szombat

Túra a Kis-Csukárra

Erre a csúcsra is többször elindultam már, egyszer sikerült is „meghódítanom”. Most kora délelőtt, szép időben egy újabb rohamra indultunk. Azt hittük, hogy fűrgé legények vagyunk, a hegyen ilyenkor még senki se jár. A csúcson egy népes csoport foglalta el a legjobb kilátó pontokat. Hamar odébb álltak, így nekünk is kijutott a jóból. Meleg tavaszi napon, fűrgé gyfkok szaladgáltak a mészkő sziklákon, mi meg kedvünkre kattogtattuk a digitális fényképező gépeinket. Régen bezzeg másként volt: a régi analóg gépeket csak óvatosan lehetett kezelni, mert spórolni kellett a filmmel.

A csúcsról leereszkedve egy hosszabb utat választottunk a kocsinkhoz való lemenetben. Az út egy gyönyörű gerinc élen vezetett Dubovát – Dunatölgyest nyugati irányból kerülve. Dunatölgyes közepéhez érve ereszkedtünk be a falu új, elit negyedébe.

Kis erdő-ablakon kukucskálva belátunk a Nagy-Kazán-szoros 150 méterre szűkült kapujába, háttérben magasodik a Veliki Šrtibac
(Fotó: Mályi József)

Pár éve itt még semmi se volt, most pedig már egy hatalmas Yachting Club terebélyesedik a parton, a bejáratánál aranyozott korlátok között futó piros szőnyeggel. Mezei, halandó embernek bent keresnivalója sincs, csak a rikító színekben virító, joggingban a falu poros utcáin korzózó milliárdosnak látszó lényeknek.

Ezzel a kis sétánkkal a mi négy fős kis csapatunk túrasorozata véget is ért. Elindulunk *Eşelnița-ra* (Dunaorbágyra), az *Aventura Camp „turista jellegű”* szállásunk felé, ahol pár napig négyesben nagyon jól éreztük magunkat, végső soron az ünnepelni érkező nagy csapatunkat várva.

A csapattagok a Kis-Csukár tetején
(Fotó: Mályi József)

A négy fős csapatunk:

A Kis-Csukár tetején, háttérben a Nagy-Kazán-szorossal: balról jobbra először **Mocsári László** (Lápi, Miskolc), aki hivatásos fotósként dokumentálta a víztúránkat, a csapatunk főszakácsa volt, mint egyébként minden közös túránkon. Középen **Nagy Péter** (Eger) szintén fotós, aki a kocsikisérő szolgálatával nagyban hozzájárult a víztúránk sikeréhez. **Szöllősi Szilárd Sándor** (Szili, Zilah), aki a kenus kétszemélyes legénységünk fő-fő kormányosa volt és végül, **Mályi József** a túra vezetője, aki hóbortjaival fárasztotta, feltartotta az egész csapatot de a képen pont nem látható.

Köszönöm a társaim részvételét a túrán, mert nélkülük nem jöhetett volna létre ez a gyönyörű túra.

A Kárpát-koszorú Nemzetközi Túramozgalom húsz éves évfordulójára rendezett programokról és az új táblaavatásról a Kárpáti Lapok következő oldalain emlékezem meg.

Mályi József

Beszámoló a Kárpát-koszorú Nemzetközi Túramozgalom húsz éves évfordulójára rendezett programsorozatról és az új táblaavatásról

1996. májusában az Első Kárpát-koszorú Expedícióról hazatérve, egy álmodt dédelgettem magamban. Magyar szervezéssel a környező országok turista szervezeteit bevonva egy újabb hosszútávú európai (nemzetközi) túraútvonalat kellene kialakítani a Kárpátok leghosszabban húzható víz-választóján. Zászlóvivőnek a legalkalmasabb magyar szervezetnek a nevében is Kárpát Egyesület látszott (MKE). Teltek-múltak az évek, néhány lufibalon eszertésén kívül azonban nem történt semmi, mígnem Vámos László a Pestkörnyéki Kárpát Egyesület elnöke meghirdette a Második Kárpát-koszorú túrát Kárpát-koszorú Nemzetközi Túramozgalom néven. Ez a közel öt hónaposra sikeredett rendezvénytársaság 2004. május 1-én indult el Orsováról. Ezt a 20 évvel ezelőtti alkalmat kívántuk néhány Orsova közeli hegyekben „gyalogolni jó” csillagtúrákkal és egy táblaavatással emlékeztetéssel tenni.

Április 27. szombat

Bázisállomásunkra az Eşelnița (Dunaorbágy) község határában a nagyszerű Aventura Camp „turista jellegű” szállás szolgált. Itt kezdtünk gyülekezni ezen a napon. Estére teljesen megtöltöttük a házat jókedvvel, vidámsággal és sok-sok elemorziával. Vámos László elnökünk röviden emlékeztetett a régi szép időkre^[1] és felvázolta az új lélegzetelállító terveit, amit alaposan kidolgozva, majd a nyári EKE táborban szeretne közhírré tétetni.

Április 28. vasárnap

A programsorozat első túranapja, indulás a Mehádiába. Jól ismert barátunk a Mehádia. Sokszor, nagyon sokszor jártuk már a vízválasztó gerincét Orsovától Herkulesfürdőig. Korábban az Allion-hegy lábánál, egy gumijavító műhely udvarán keresztül indultunk a végtelen hegyek csodabirodalmába, most a néhai Tuffás település vasúti megállójától a kék Δ jelzésű turista út elejétől egy széles szekerúton, ami felvezet a szeléróművekig.

Vámos László a Pestkörnyéki Kárpát Egyesület elnöke, a Kárpát-koszorú Nemzetközi Túramozgalom fő szervezője és a Kárpátok Bércein Vándorút megálmodója.

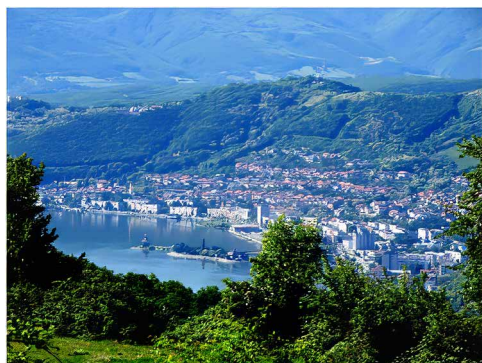
(Fotó: Mocsári László)

A Mehádia főgerincét elérve, hiába kerestük a kb.: 10 kilométerenként kompakt sziklába befűrt, beragasztott keményfém KBV bélyegzőinket, csak a csonkjaikat találtuk. „A csobánok kivették” – gondoltuk. Csak hogy az útvonal mentén – hiba nélkül – mindegyiket

1 „Hej, azok a régi szép idők! – Most vannak...”

Túracapatunk az orsovai vasútállomáson (Fotó: Mocsári László)

Rálátás Orsovára. A társaságunkból ezt az „ablakot” csak egy jó szemű fotós – Fazekas Feri vette észre.

kivésték, és pedig a sziklák különösebb sérülése nélkül. Ez arra vall, hogy valakik pontosan ismerhették a bélyegzők helyeit és megfelelő szerszámokkal készülhettek az egyébként angol nyelvű bélyegzők eltávolítására. A túrát egy meredek szurdokvölgyben leereszkedve Herkulesfürdő helyi kisebbség által lakott negyedében fejeztük be.

Megtett táv: 25,5 km. Szint: 1010 m. (Adatok Zánki Pil Zsuzsa tollából)

KBV, Kárpátok Bércin Vándorút (Carpathians Divide Trail) bélyegző a telepítésekor (Fotó: Vámos László) és a helye napjainkban (Fotó: Mályi József)

Április 29. hétfő

A mai napra Vámos Laci az előző napihoz képest egy könnyebb túrát ígért a csapatnak. Indulás a Cserna-hegység lábától, onnan, ahol a Mehádia-patak és a Cserna-folyó találkozik, szinte az E70-es országúttól. Igazság szerint, ha a Kárpátok fő vízválasztóját akarjuk bejárni a Cserna-hegység lábától indulva, akkor innen kellene indulni. És ma mi innen indultunk alig járt utakon (piros turistajelzést követve) a Cserna-hegység rengetegébe.

Indulás a Cserna-hegységbe
(Fotó: Mályi József)

A Salvamont, a román hegyimentők szépen kivitelezett turista tájékoztató táblákkal kalauzolják a turistákat. Mindegyik táblán jól olvasható a baj esetén hívható hegyimentők telefonszáma. Sokat és jó irányba változott a turisták tájékoztatási rendszere az első erdélyi túráim (1980) óta.

Az E8-as hosszútávú európai turista út jelzése a Csernában (Fotó: Mályi József)

Érdekes, hogy a román turista szervezet az Asociația Montană Carpați a Cserna gerincére tette az E8-as jelölést és nem a Mehádiára. Legalább is a Mehádián nem találtam E8-as táblát. Mégis a Mehádiában is és itt a Csernában is szisztematikusan megsemmisültek a KBV bélyegzőink. Az E8-as hosszútávú európai turista út Norvégiából indul és Európát kívánja behálózni. Lehetséges, hogy ennek a nagyívű tervnek ezek áldozatául a Kárpátok Bércein Vándorút bélyegzői, amik Orsovától a Pozsony melletti Dévényig vezettek volna végig a Kárpátok főgerincén, egyáltalán nem keresztezve, bántva az E8-as törekvéseket, sőt...

Herkulesfürdő monarchiabeli fürdővárosa fölé érve, egyre több régen épített kilátó pontra találtunk, gyönyörű panorámával. A 22 éves I. Ferenc József 1852-ben látogatott el először Herkulesfürdőre és szinte gyermeki lelkesedéssel ezt a kijelentést tette: „A Cserna völgyben van a földrész legszebb üdülőhelye.”¹²

Erzsébet királyné – Sissi is szívesen időzött az itteni fürdőkben és barangolt a közeli hegyekben. Róla nevezték el a környék egyik legszebb kilátó pontját, az Erzsébet-csúcsot.

2 <https://tgyoblog.wordpress.com/2016/05/04/herkulesfurdoi-emlekek/>

Korabeli fotók emlékeztetnek Sissi Cserna hegyi „expedícióira” (Fotó: Mályi József)

Az Erzsébet kilátó melletti sziklában volt (Fotó: Vámos László) és a jelenben nincs a KBV, Kárpátok Bércein Vándorút (Carpathians Divide Trail) bélyegző. Vámos László a bélyegző keresése közben (Fotók: Nagy Péter)

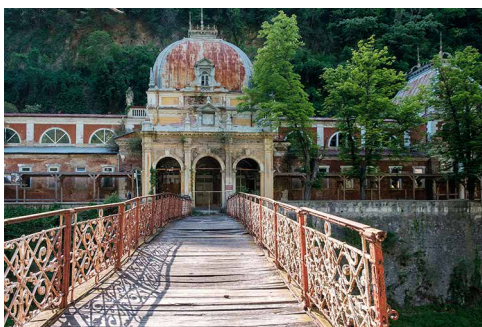
Herkulesfürdő előtt elváltam a csapattól. Siettem le Herkulesfürdő régi fürdő-szálloda negyedébe. Kíváncsi voltam, hogy a város Trianon, majd Jalta utáni új gazdáik felismerték-e már a rómaiak idejében is értékes fürdők turisztikai értékeit? És valóban, sorra újítják fel a Herkules szobor terén lévő fürdőket. Sajnos a Szapary luxus szálló és a Rudolf-udvar még siralmas, egy-

re siralmasabb állapotban van. Reménykedjünk, hogy majd az Unió kellő mértékben hat a román államra és a műemlékvédőkre, és hamarosan kellő anyagi támogatással segíti a herkulesfürdői újjáépítéseket (is).

Megtett táv: 12,5 km. Színt: 775 m. (Adatok Zánki Pil Zsuzsa tollából)

I. FERENC JÓZSEF
DICSŐSÉGES URALKODÓ KIRÁLYUNK Ő CS. ÉS KIR. FELSÉGÉNEK
ÉS FELSÉGES VENDÉGEINEK
I. KÁROLY ÉS I. SÁNDOR
ROMÁNIA KIRÁLYÁNAK SZERBIA KIRÁLYÁNAK
A MAGYARORSZÁG EZREDÉVES FENNÁLLÁSÁKOR RENDEZETT
ÜNNEPSÉG SORÁN
A DUNAI VASKAPU – CSATORNA MEGNYITÁSA ALKALMÁVAL
1896 ÉVI SZEPTEMBER HÓ 27-ÉN
HERKULESFÜRDŐN TETT LEGMAGASABB LÁTOGATÁSÁNAK
EMLÉKÉRE.

Érdekes módon, (valakik) újra állították az 1896-ban Herkulesfürdőn létrejött hármas királytalálkozó magyar nyelvű feketemárvány emléktábláját. A tábla csillogása miatt hasznavehetetlen fotót tudtam csak készíteni, de a szövegezése a régi felirattal azonos.

Herkulesfürdői séta a műemlék környezetben.

*A Cserna-hegységet megjárva a "néplavórban" való fürdés valódi felüdülés volt
(Fotók: Nagy Péter)*

Április 30. kedd

Ezt a napot A Fehér kövektől indulva a Cseszna-szurdokon leereszkedve, csak egy kicsivel könnyebb túranapnak tervezte Vámos Laci, mint a két nappal korábbi mehádiai.

Könnyű, kis hátizsákokkal indultunk útra a Mehádia-hegység északi csücskétől, a Baia de Aramă felé vezető 67D jelzésű autótűt 1050 m magason lévő hágójából. Sorra másztuk meg a hegység jóval 1000 méter fölé emelkedő, leglátványosabb csúcsait. Gyönyörű ördögszántásos mezőket kerestünk. (Ördögszántás: a mészkőhegység karsztos alakulata, a lejtőn lefolyó csapadék által kivált barázdák, (párhuzamos) mélyedések sora.)

A fehérekövek térsége nyitott geológiai földtörténeti könyvtár. „Egy kővé vált könyvtár az; a sziklák nevei a kifelé fordított könyvek sarkai, aki azokat ki tudja nyitni, egy-egy regényt olvashat belőlük.” (Jókai Mór: Az arany ember) Irigykedhetünk a jól képzett geológusokra, akik évmilliók történéseit olvashatják ezeken a karrmezőkön.

Mi hétköznapi turisták az egyik „kiállító teremből” átballagtunk a másikba. Itt a napjainkban is lejátszódó újabb folyómeder kialakulásnak jelenkori epizódjával találkoztunk, amit a geológusok „gyors hátravágódás”³⁾-nak neveznek. Ez a „gyors hátravágódás” azért eltart egy darabig. A mi életünk kevés ahhoz, hogy a végére érjünk.

Hosszú az út, az idő sürgetett. Amit egykor Laciék hátizsákkal két nap alatt tettek meg, azt most egy napra terveztük. A csodálatos Cseszna-szurdokon már napnyugtakor ereszkedtünk le. Elrobogtunk egy esztina mellett, ahol 2016-ban jöttünk gyorsan népviseletbe öltözött asszonyosság és a férje ura finom pulisztkával vendégelte meg az akkori társaságunkat. A pástorszállás lakói most még nem költöztek fel a hegyre, csendesen, magányosan állt a ház. Megtett táv: 19,5 km. Szint: 1250 m. (Adatok Zánki Pil Zsuzsa tollából)

Utunk az ördögszántásos mezőkön
(Fotók: Mocsári László)

Újabb geológiai jelenség a folyómeder kialakulás (Fotó: Mályi József)

3 A „hátravágódás egyik legszebb példája a Bihar-hegységben lévő Rozsdás-szakadék.

Május 1. szerda

Az ünnepélyes táblaavatást a kora délutáni órákra terveztük. Előzően egy rövid, gyors kirándulást tettünk a Ciucarul Mare (Nagy-Csukár) csúcsára. A csúcs felé kaptatva a kis csapatunkat *Böloni Sándor* csíkszeredai túravezető 48 fős busszal érkező népes társasága érte utol. A Nagy-Csukár tetején, a Kazán-szorosok szépségében (is) gyönyörködve lázasan keresgéltek a 2009-ben itt elsőként elhelyezett KBV bélyegzőnket. Már-már azt hittük, hogy ezt is kivésték a helyéről, mikor az időközben felnőtt fák sűrűjében végül is rátaláltunk. Miért is vésték volna ki a „csobánok”. Ez a pont messze kiesik az E8 útvonalából és ezt minden csobán tudja...

Fénykép készül profi géppel. A film főszereplője a még megmaradt numero egyes KBV bélyegző. A másik filmen pedig Darvas Gabriella Csíkszeredából
(Fotó: Mályi József)

Nagy-Csukárról csodás kilátás volt a Kazán-szorosra és Dunatölgyes településre
(Fotók: Nagy Péter)

Nagy-Csukárra menet Polgár Lajos elhelyezi a KBV túra matricáját
(Fotó: Nagy Péter)

A Cserna-folyó fölött átívelő hid lábánál működő gumis műhelynél kihelyezett régi táblánk állapota 2015. áprilisában
(Fotó: Mályi József)

Táblaavatás

2000. augusztus 10-én Bánhidi Attila a Magyarországi Kárpát Egyesület elnökének vezényletével, nagy csinnadratta közepette nyitottuk meg a Nemzetközi Kárpát-koszorú Túramozgalmat. A megnyitó alkalmából avattuk fel azt a táblácskát, amit az MKE elnöke szövegezett meg és, amit végül is a turnu-severin-i román turisták készítettek el számunkra. Az a tábla azóta elrozsdásodott, többször le is esett helyéről. Az indulási pontot át kellett helyeznünk a gumis műhelytől máshova, mert üzemi területen nem illik turistautat keresztül vinni és az elavult táblát is újra kellett cserélni. Engedélyt kértünk és kaptunk az illetékes megyei Salvamont egyesülettől, hogy a Mehádiába vezető, meglévő kék turista jelzéstől indíthassuk Dévényig a Kárpátok Bércsein végig vezető túra útvonalat.

Vámos László vezetésével a turista eligazító táblák mellett egy beton támfalra rögzítettük az új, méretében, formájában a helyi turista táblákhoz igazodó táblánkat. Rövid ünnepi beszédeket követően az új táblánkról lehullott a lepel.

Reméljük, hogy ez a tábla tovább él majd, mint a KBV bélyegzőink.

Szöllösi Szilárd Sándor és Vámos László küzdött a tábla kemény betonfalba való stabil és maradandó rögzítésével.

A tábla szövegezése román és angol nyelvű
(Fotók: Nagy Péter)

Csoportkép az új KBV tábla előtt (Fotó: Mocsári László)

Vámos László a megújított KBV programjának ismertetése után Mályi József és Mocsári László mondta el gondolatait (Fotók: Nagy Péter)

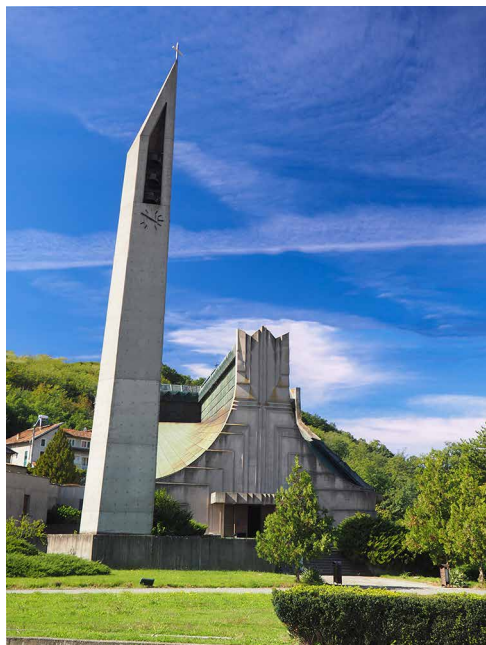
Az 5+1 alapcsapat tagjaiból jelen volt Mocsári László, Mályi József, Polgár Lajos és Vámos László

Szász Ágnes (Brassó) Bölöni Sándor (Csíkszereda) köszönti a KBV mozgalom atyját Vámos Lászlót

Az orsovai katolikus templom

Sok programot terveztünk a jubileumi ünnepek keretében, javarészt „kipipáltuk”, de még egy hátra volt: az orsovai katolikus templom látogatása.

Orsovai katolikus templom
(Fotó: Mályi József)

Jövet-menet, számtalanszor elrobogtunk mellette, mikor a Kazán-szorosokat látogatni – vagy, amikor a Mehádiába és a Cserna-hegységbe kirándulni mentünk. Csak később tudtuk meg, hogy, a Szent Korona Szövetség az orsovai modern katolikus templomban a Koronakápolna emlékére, pont azon a napon avatott egy három nyelvű márványtáblát, amikor mi 2004. május 1-én a Cserna-öböl túoldalán útjára indítottuk a Kárpát-koszorú Nemzetközi túraszorozatunkat.

Koronakápolna emléktábla
(Fotó: Mocsári László)

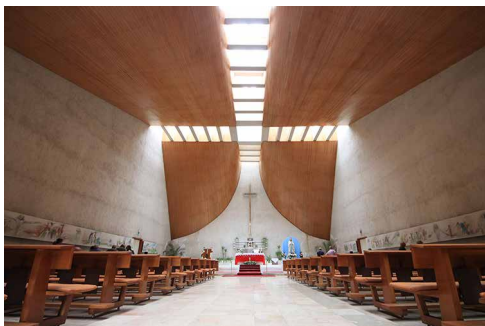
Túrabeszámolómk alkalmával idéztem már Jókai klasszikus mondatát:

„Egy kövé vált könyvtár az; a sziklák nevei a kifelé fordított könyvek sarkai, aki azokat ki tudja nyitni, egy-egy regényt olvashat belőlük.”

De nem csak a Vaskapu, nem csak a mehádiai fehér kövek terülnek el lábaink előtt, mint egy kinyitásra váró képeskönyv, hanem maga ez a kódolt, üzenetekkel teli modern katolikus templom is.

Nyissuk ki hát a könyvet és időszerű, valamint e túrabeszámoló keretei miatt legalább a tartalomjegyzékébe olvassuk bele!

„Hinni csak a templomban kell!” – Szól a balga mondás. Hitünk, ha van, ha megajándékozott vele az Isten, akkor a falakon túl is velünk van... Mi most (első sorban) a templom épületébe és a Keresztút festményeibe rejtett üzeneteket keressélni jöttünk ide.

„A Fény a kereszten át érkezik.”
Orsovai templombelső
(Fotó: Mocsári László)

A Szeplőtelen Fogantatás tiszteletére 1972-76 között épített modern katolikus templom, a Ceaușescu diktatúra kellős közepén valóságos csoda volt. Azokban az időkben inkább rombolták, mint építették a katolikus templomokat.^[4] Különlegessége, hogy nincsenek oldalsó ablakai, a templombelső a fényt fölülről a kereszt alakban kialakított tetőablakokon keresztül kapja. „A Fény a kereszten át érkezik.” Tervezője Hans Fackelmann temesvári építész volt.

Nem tudom, nem jártam utána, hogy a kereszt alakban felülről érkező fény ötlete Fackelmann eredeti ötlete volt-e, de az biztos, hogy szerte a világban, elsők között alkalmazta ezt itt Orsován. Magyarországon a 1998-2007 között épült szigetszentmiklósi katolikus templomnál talákoztam hasonló megoldással.

Modern templomba modern festményeket! A keresztút festője Gabriel Popa, szintén temesvári művész volt. Burkolt lázadását Ceaușescu

4 „Ez az egyetlen római katolikus templom, amely a kommunizmus alatt épült Romániában” – írja Thomas Wagner.

Egy másik, ugyancsak Fackelmann műépítész által tervezett templom 1976-ban épült Újszentesen – a szócikk szerkesztőjének megjegyzése.

<https://gerhardus.ro/hu/john-lennon-a-keresztuti-stacion-az-orsovai-romai-katolikus-templom-es-a-lazadas-szimboluma/>

rezsimmel szemben több jelenetben is megfestette. Mindjárt ez első stációban – „Jézust Pilátus halálra ítéli” – Júdasként sárga ruhába, az árulás színebe öltözött Lenint festi meg profilból.

Mindkét művész, Fackelmann és Popa a temesvári román avantgárd-popmozgalom környezetéhez (Phoenix együttes) tartozott. Nem csoda, hogy a feltámadás jelenetben híres nyugati zenészek arcvonásait kölcsönözte a stációk szereplőinek ábrázolásához. Mikrofon mögött áll Mick Jagger, előtérben a feltámadott Krisztus, vagyis a békéért következetesen kiálló John Lennon. Bár Lennont szemüveg nélkül nem könnyű felismerni, ezért, Popa még profilból is megrajzolta.

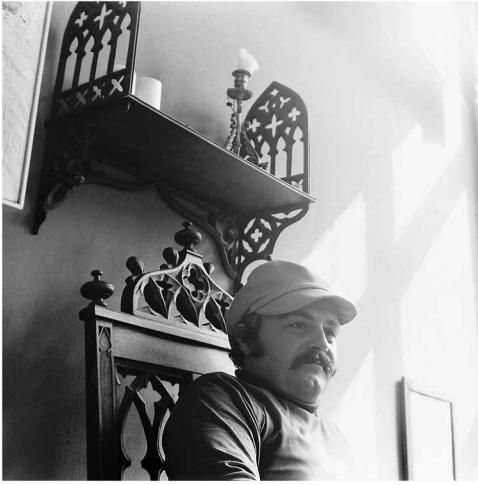
A keresztutat általában tizennégy stációval szokták ábrázolni. A XIV. állomás: Jézus testét a sírba teszik. A festő csodálatos hitére vall, hogy Jézus nem maradt örökre a sírban. Jön a slussz poén, a ráadás – ahogy jól sikerült koncerteken is szokás – a tizenötödik állomással, a FELTÁMADÁS-sal, éspedig Gabriel Popa hite szerint: a „Feltámadás a zenén keresztül” reménnyel, hitel, üzenettel. Asszociációk hosszú sora köszön vissza a képekről.

Az első állomás (részlet):
„Jézust Pilátus halálra ítéli”

A tizenötödik állomás:
„Feltámadás a zenén keresztül érkezik”
(Fotók: Mályi József)

Gabriel Popa (1937-1995)

<https://www.modernism.ro/2020/03/22/gabriel-popa-1972-timisoara/>

Végezetül engedjen meg a kedves Olvasó nekem is egy idevágó, ma nagyon is aktuális gondolatot Zorántól:

*„Én is hiszek egy-két szép dologban,
Hiszek a dalban, a dalban, a dalban.
És én hiszek a város zajában,
És én hiszek benne, s magamban.
És én hiszek a mikrobarázdában,
És én hiszek a táguló világban.
És én hiszek a lézersugárban,
És én hiszek az ezredfordulóban.
És én hiszek a kvadrofóniában,
És én hiszek a fegyver halálában.
És én hiszek a folyóban s a hidban,
És én hiszek hiszek hiszek apámban.”*
(Szövegíró: Sztevanovity Dusán)

Mályi József

A 20. századi építészeti ikonjának számító templomot sajátos jellegzetességei, mint a sátor-szerű belső és a kereszt alakú mennyezet teszi egyedülállóvá Európában
(Fotók: Nagy Péter)

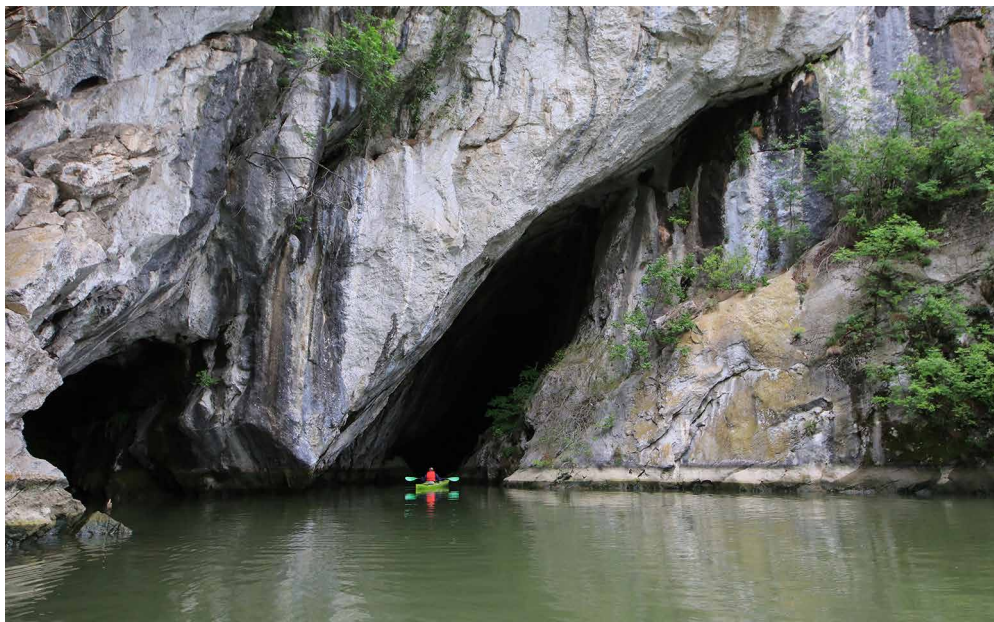
Az ünnepi vacsoraesten készült felvételek
(Fotók: Mocsári László, Nagy Péter)

Felvételek a KBV bélyegző kereső-kutató útjainkon (Fotók: Mocsári László, Mályi József)

Román oldalon a Poncova-barlang Duna felőli bejárata

*A Duna szerb oldalán a Lepenski vir leletgyűjtes fehér tetős múzeuma látható
(Fotók: Mocsári László)*